

บทที่ 1: โครงสร้างและทฤษฎีภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. ความเป็นมา

1.1 ความหมาย 'ภาษีมูลค่าเพิ่ม'

- ตัวอย่าง 1 แสดงการจัดเก็บ VAT จากมูลค่าสินค้าที่เพิ่ม (value added) ในแต่ละขั้นตอน 1-2
- ตัวอย่าง 2 แสดงเส้นทางเดิน (flow) ของการจัดเก็บ 'ภาษีมูลค่าเพิ่ม' 1-3

1.2 เหตุผลและความจำเป็นในการนำ VAT มาใช้ในประเทศไทย

1.2.1 ข้อดีของระบบภาษีการค้าของไทย

- ก. เป็นระบบจัดเก็บภาษีที่ซ้ำซ้อน 1-5
- ข. ภาษีการค้ามีการจัดเก็บหลายอัตรา 1-5
- ค. เกิดการบิดเบือนการจัดรูปองค์กร 1-5
- ง. ภาษีการค้าไม่เอื้อต่อการส่งออก 1-5

1.2.2 ข้อดีของระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

- ก. ด้านการอำนวยความสะดวก 1-5
- ข. ภาษีมูลค่าเพิ่มจัดเก็บไม่ซ้ำซ้อน 1-5
- ค. ภาษีมูลค่าเพิ่มเอื้อต่อการส่งออก 1-5
- ง. ภาษีมูลค่าเพิ่มมีความเป็นกลาง (Neutrality Principle) 1-5

1.3 โครงสร้างภาษีมูลค่าเพิ่มที่นำมาใช้ในประเทศไทย

1.3.1 ขอบเขตการบังคับใช้ (Territorial scope)

- หลักต้นทาง (Origin Principle) 1-6
- หลักปลายทาง (Destination Principle) 1-6
- ก. กรณีประเทศผู้นำเข้า / ผู้ส่งออกใช้หลัก VAT ที่ต่างกัน 1-6

ข. กรณีประเทศผู้นำเข้า / ส่งออกใช้หลัก VAT ที่เหมือนกัน

1-7

1.3.2 วิธีคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม

1-7

- ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม:

1) ภาษีมูลค่าเพิ่มแบบการบริโภค (Consumption Type VAT)

1-7

2) ภาษีมูลค่าเพิ่มแบบรายได้ (Income Type VAT)

1-7

3) ภาษีมูลค่าเพิ่มแบบผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (Gross Product Type VAT)

1-7

- วิธีคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม:

วิธี 1 วิธีบวก (Addition Method)

1-7

วิธี 2 วิธีลบ (Subtraction Method)

1-7

วิธี 3 วิธีเครดิต (Credit Method)

1-8

3. โครงสร้างภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร

1-8

3.1 ขอบเขตการบังคับใช้

1-8

3.1.1 ความหมาย "การซื้อขายสินค้า"

1-9

(1) ทั่วๆไป

1-9

(2) "ขาย" - นิยามพิเศษ

1-10

ก. สัญญาให้ซื้อและขายผ่อนชำระฯ

1-12

(ก-1) สัญญาให้ซื้อสินค้า

1-12

(ก-2) สัญญาผ่อนชำระที่กรรมสิทธิ์ยังไม่โอนไปยังผู้ซื้อฯ

1-13

(ก-3) สัญญาจะขายสินค้า

1-13

ข. การส่งมอบสินค้าให้ตัวแทนเพื่อขาย (มาตรา 77/1(8)(ข))

1-13

ค. การส่งสินค้าออกนอกราชอาณาจักร (มาตรา 7/1 (8)(ก))

1-15

ง. การนำสินค้าไปใช้ไม่ว่าประการใดๆ

1-15

จ. มีสินค้าขาดจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ

1-16

จ. สินค้าคงเหลือและหรือทรัพย์สินที่ผู้ประกอบการมีอยู่ ณ วันเลิกประกอบกิจการ	1-16
ข. กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	1-16
3.1.2 ความหมาย ‘การให้บริการในราชอาณาจักร’	1-16
• ความหมายทั่วไป	1-16
• ‘บริการ’ ไม่รวมถึง	1-19
กรณี 1 การให้บริการหรือการนำสินค้าไปใช้เพื่อประกอบกิจการของตนเอง	1-19
กรณี 2 การนำเงินไปหาประโยชน์	1-19
กรณี 3 การกระทำตามที่อธิบดีกำหนด	1-19
3.1.3 การนำเข้า	1-21
3.2 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (Taxpayers)	1-21
3.2.1 ผู้ประกอบการ (ม. 82(1))	1-21
(1) ผู้ประกอบการ หมายถึง	1-21
• บุคคลธรรมดา	1-21
• คณะบุคคลที่มีขึ้นนิติบุคคล	1-21
• นิติบุคคล	1-22
(2) ความหมาย ‘ธุรกิจหรือวิชาชีพ’	1-22
3.2.2 ผู้นำเข้า (ม. 82(2))	1-22
3.2.3 ผู้ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นผู้เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (ม.82/1)	1-23
3.3 การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (ม.81)	1-23
• เหตุผลและความจำเป็นในการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	1-23
1) เพื่อลดภาระภาษีของผู้มีรายได้น้อย	1-24
2) เพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมการศาสนาและการกุศล	1-24
3) เพื่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ	1-24
4) เพื่อป้องกันการเก็บภาษีซ้ำซ้อน	1-24
5) เพื่อความสะดวกในการบริหาร	1-24

• การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร (ม.81)	1-7
กลุ่มที่ 1 การยกเว้นแบบไม่เด็ดขาด (ม.81 (1) (ก) – (ค) และ VAT # 241)	1-24
กลุ่มที่ 2 การยกเว้นแบบเด็ดขาด (ม.81(1))	1-25
กลุ่มที่ 3 การยกเว้น VAT สำหรับการนำเข้าสินค้า	1-31
กลุ่มที่ 4 การยกเว้นสำหรับการขายสินค้าหรือให้บริการของ กิจการขนาดย่อม (พ.ร.ฎ. #432)	1-31

3.4 ความรับผิดชอบในการเสียภาษี (Tax Point) 1-33

• ด้านผู้เสียภาษี (taxpayers) สิทธิและหน้าที่	1-33
• ด้านเจ้าพนักงาน (tax officers) อำนาจในการบังคับจัดเก็บ	1-33

3.4.1 การขายสินค้า 1-34

3.4.1.1 การขายสินค้า – กรณีทั่วไป (ม. 78(1))	1-34
3.4.1.2 การให้เช่าซื้อหรือขายผ่อนชำระฯ (ม. 78(2))	1-35
3.4.1.3 การฝากขาย (ม. 78(3))	1-37
3.4.1.4 การส่งออก (ม. 78(4))	1-39
3.4.1.5 การขายสินค้าที่ได้รับสิทธิเสีย VAT 0% (ม. 78(5))	1-40

3.4.2 การให้บริการ (ม. 78/1) 1-40

3.4.2.1 การให้บริการทั่วไป	1-41
(1) tax point – เมื่อได้รับชำระราคาค่าบริการ	1-41
(2) กรณีมีการกระทำเกิดขึ้นก่อนรับชำระเงิน	1-42
(3) ปัญหาในการวิจัย	1-42
(4) ปัญหาในการพิจารณาว่ากรณีใดเป็นการขายสินค้าหรือให้บริการ	1-44

3.4.2.2 การให้บริการที่กำหนดค่าตอบแทนตามส่วนของบริการที่ทำ	1-46
3.4.2.3 การนำเข้าบริการ	1-47
3.4.2.4 การให้บริการที่ได้สิทธิเสีย VAT 0%	1-48
3.4.3 การนำเข้า	1-48
3.4.3.1 การนำเข้าทั่วไป	1-48
3.4.3.2 การนำสินค้าออกจากเขตปลอดอากร	1-49
3.4.3.3 การนำเข้าของตกค้างตามกฎหมายศุลกากร	1-50
3.4.3.4 การนำเข้าสินค้ายกเว้นอากรตาม ภาค 4 แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร	1-50
3.4.4 การขายสินค้าให้บริการ – กรณีอื่นๆ	1-50
(1) การขายกระแสไฟฟ้า น้ำประปา	1-50
(2) การขายสินค้าไม่มีรูปร่าง	1-51
(3) การขายสินค้าหรือการให้บริการด้วยเครื่องอัตโนมัติ	1-51
(4) การขายสินค้าโดยการชำระราคาด้วยการใช้บัตรเครดิต	1-51
(5) การให้บริการโดยการชำระราคาด้วยการใช้บัตรเครดิต	1-51
(6) การขายสินค้าตามสัญญาจะขายสินค้า	1-51
(7) การนำสินค้าไปใช้โดยตนเองหรือนุคคลอื่น	1-52
(8) กรณีสินค้าขาดจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ	1-52
(9) กรณีมีสินค้าคงเหลือ ณ วันเลิกประกอบกิจการ	1-52
(10) กรณีมีสินค้าคงเหลือ ณ วันที่ได้รับแจ้งการเพิกถอนทะเบียน VAT	1-52
3.5 ฐานภาษี	1-52
3.5.1 กรณีการขายสินค้าหรือให้บริการ (มาตรา 79)	1-52
(1) ส่วนลดหรือค่าลดหย่อนที่ได้ลดในขณะขายสินค้าหรือให้บริการ	1-52
(2) ค่าขนส่งหรือเงินอุดหนุนตามที่อธิบดีกำหนด	1-53
(3) ภาษีขาย	1-53